

کتاب ایام الشان
محيى الدين ابن عربى

www.ketab.ir

ترجمه، شرح و پیشگفتار

دکتر عبدالرضا مظاهری

- سرشناسه : ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ ق.
Ibn al-'Arabī, 1165-1240
- عنوان قرارداد: رسائل، برگزیده، فارسی
- عنوان و نام پدیدآور: کتاب آیام الشان / محیی الدین ابن عربی: ترجمه، شرح و پیشگفتار عبدالرضا مظاهری.
- مشخصات نشر: تهران: نفحات، ۱۴۰۰.
- مشخصات ظاهری: ۸۰ ص.
- شابک: 978-600-95884-5-9
- وضعیت فهرست: فیبا
- نویسی
- یادداشت: متن عربی کتاب حاضر برگرفته از کتاب «رسائل ابن عربی» است.
- موضوع: عرفان -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
- موضوع: Mysticism -- Early works to 20th century
- شناسه افزوده: مظاهری، عبدالرضا، ۱۳۴۱ -، مترجم، مقدمه نویسنده
- رده بندی کنگره: BP۲۸۳
- رده بندی دیویی: ۸۳۲۹۷
- شماره کتابشناسی ملی: ۸۳۶۷۳۸۲
- اطلاعات رکورد: فیبا
- کتابشناسی

کتاب آیام الشان
محیی الدین ابن عربی
ترجمه و شرح و پیشگفتار: دکتر عبدالرضا مظاهری
استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
انتشارات نفحات

آدرس نشر: تهران، ستارخان خیابان خسرو شمالی، برج بهاران، طبقه ۷، واحد یک
تلفن: ۴۴۲۷۹۵۳ - ۰۲۱ پست الکترونیک: mazaheri711@yahoo.com

صفحه آرای: اعظم محمدی کلی نوبت و سال چاپ: اول / تابستان ۱۴۰۰ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه. چاپ: هوشنگی	ویراستار: احمد خیالی خطیبی شابک: ۹۵۸۸۴-۵-۹۶۰۰-۶۷۸ قیمت: ۳۳۰۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۹	پیشگفتار
۱۹	کتابِ ایامِ الشَّانِ
۲۷	مراتب سائلین
۳۰	پاسخ خداوند
۳۷	حقیقه
۴۳	بیان (ایام الهی)
۵۴	إفصاح (یوم المعروف)
۵۸	تتمیم (سَلَخ)
۶۲	ماه قمری و شمسی
۶۶	تکملة (ایلاج)
۹۹	لاحقه

مقدمه

وقتی دربارهٔ افلاک و نجوم در کتب درسی، بحثی پیش می‌آمد، با این نگاه به آنها می‌پرداختیم که بعد از رنسانس و انقلاب کوپرنیک، این مباحث دیگر جایگاه جدی ندارند و فقط بعنوان تاریخ اندیشهٔ بشر می‌توان آنها را مطالعه کرد.

و بحث سعد و نحس ستارگان و حروف ابجد و حساب و کتاب آنها تنها ابزاری برای رمل و اسطرلاب است که دعا نویس‌ها و رمالان از آنها سوء استفاده می‌کنند. ولی پس از آشنایی و ترجمه و شرح رساله‌های «رسالة المعراج و تنزیل حرف الادخال و الاحراج» و «کتاب الیاء» و «کتاب المیم و الواو و النون» و «کتاب الألف و هو کتاب الأحدیة» و این رسالهٔ حاضر «ایام الشان» آهسته آهسته با رمزی بودن این حروف و پیوند آنها با عالم تکوین آشنا شدم و در این رسالهٔ «ایام الشان» زمان جایگاه خودش را پیدا کرد تا اینکه کوچکترین لحظهٔ زمان بنام «جوهر فرد» تا دهر و سرمد و ازل و ابد با عالم تکوین و افلاک و اسماء الهی پیوند برقرار نمودند. و مشخص شد که چرخش هریک از افلاک از قبیل ماه و خورشید و فلک ثابت و ذات البروج و... زمان و روز و شبی را برای

اهل دنیا و حتی اهل بهشت و جهنم رقم می‌زنند. و تأثیر غیر قابل انکار خود را دارند. و در هر مدار و درجه‌ای که قرار می‌گیرند تأثیر خاص خود را خواهند داشت که بعنوان نمونه باعث ظهور بهار و تابستان و پاییز و زمستان می‌شوند و گرمی و سردی و آثار دیگر خود را برای ما به ارمغان می‌آورند. هرچند ما معتقد باشیم که زمین به گرد خورشید می‌چرخد و یا خورشید به دور زمین می‌گردد. به همین دلیل، روشن می‌شود که شناخت هرچه بیشتر علمی آنها، پیوند آنها را از یکدیگر و عالم تکوین و انسان و اسماء الهی خدشه‌دار نمی‌کند. بلکه افق‌های جدیدتری را می‌گشاید که مطالعه بیشتر را ضروری می‌نماید. چرا که در بین آنها ده‌ها ارتباط و پیوند وجود دارد که علم، تنها برخی از آن ارتباطها را روشن می‌سازد.

زیرا در این رساله‌ها در ابتدا پیوند این افلاک با اسماء الهی را شرح می‌دهند و همانطوری که از طریق اسماء به عالم کبیر و آسمان و زمین و انسان و عالم تکوین و عالم تدوین (شریعت و قرآن) می‌پردازند به پیوند روحانیت این افلاک با اسماء الهی هم بدین‌صورت می‌پردازند که به اعتبار صفت غالب بر روحانیت هر فلک است که آن اسم به آن فلک نسبت داده می‌شود. چنانکه فلک هفتم مظهر اسم رزاق است و فلک ششم مظهر اسم علیم، فلک پنجم مظهر اسم قهار، فلک چهارم مظهر اسم نور و مُحیی، فلک سوم مظهر اسم مصور، فلک دوم مظهر اسم باری و فلک اول مظهر اسم خالق است. یعنی همانطوری که عالم تکوین و تدوین مظهر اسماء الهی هستند. این افلاک نیز مظهر همان اسماء هستند و از

یک ریشه نشأت گرفته‌اند. پس همانطوری که در عالم تکوین تأثیر می‌گذارند در افلاک و انسان هم تأثیر می‌گذارند و ابن عربی تناظر این تأثیر را اینگونه بیان می‌کند. وقتی که حضرت حق تجلی می‌کند. این تجلی از طرف خداوند «شان» است. و چون تجلی دائمی است، پس هر روز در شانی است. و این تجلی از آن لحاظ که به قلب عارف و انسان می‌تابد، برای عارف «حال» است و چون تجلی دائمی بود، احوال عارف هم دائماً در تلوین و تغییر است. به همین دلیل در تعریف عارف می‌گویند: «کان هاهنا فذهب» «اینجا بود پس رفت» یعنی شما به محض اینکه می‌خواهید عارف را بر مبنای احوالش تعریف کنید، احوال او تغییر کرد و از این حال به حال دیگری رفت و یا می‌گویند: عارف مانند سراب است. یعنی به محض اینکه شما به او برسید. او باز به جلوتر رفته و تغییر کرده است.

و این شأن الهی در افلاک بصورت «حرکت» تجلی می‌کند. و حرکت و طول مدار هر فلک، روز و ماه و سال هریک از آن افلاک را مشخص می‌کند. ابن عربی پیدا شدن شب و روز از یکدیگر را به ظاهر و باطن انسان و اسماء و افلاک پیوند می‌زند و به‌طور مفصل آنها را شرح می‌دهد و حتی زمان و روز و شب بهشت و جهنم را با افلاک پیوند می‌زند و طول شب و روز آنها را با طول مدار افلاکی همچون ذات البروج برقرار می‌نماید و یکپارچگی عالم دنیا و آخرت و عالم تکوین و عالم انسانی را با عالم افلاک برقرار می‌کند. بگونه‌ای که شما هرگز عالم

افلاک را جدای از عالم انسانی و عالم تکوین نمی‌انگارید و تأثیر متقابل هریک از آنها را از یکدیگر هرگز فراموش نمی‌کنید.
امید است که مورد قبول حضرت حق و شما خواننده گرامی واقع گردد.

در ضمن از شما عزیز و بزرگوار درخواست دارم که ابتدا پیشگفتار را بخوانید چون در واقع خلاصه‌ای از مباحث رساله است که آسانتر بیان شده است و متن عربی این رساله برگرفته شده از کتاب «رسائل ابن عربی» تقدیم و ضبط محمد شهاب الدین العزیزی، دارصادر بیروت می‌باشد.

من الله التوفیق

عبدالرضا مظاهری

بهار ۱۴۰۰